

ŽIVOT CIZINCŮ V ČR

2024

Cizinci

Praha, prosinec 2024

Kód publikace: 290026-24

Zpracoval: Odbor statistiky obyvatelstva

Ředitel odboru: Mgr. Robert Šanda

Kontaktní osoba: RNDr. Jarmila Marešová, e-mail: jarmila.maresova@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673

e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175

e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440

e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108

e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529

e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176

e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 704 675 184

e-mail: infoservislb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322

e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480

e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 080

e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200

e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511

e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936

e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230

e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN 978-80-250-3563-4 (pdf)

© Český statistický úřad, Praha, 2024

Obsah

Seznam tabulek a grafů	4
1. Úvod.....	5
2. Cizinci s pobytem na území ČR podle kategorií pobytu.....	6
3. Ekonomická aktivita cizinců v ČR.....	9
3.1 Cizinci v ČR v postavení zaměstnanců.....	10
3.2 Cizinci v ČR v postavení držitelů živnostenského oprávnění.....	13
4. Cizinci vzdělávající se v ČR.....	14
4.1 Mateřské školy.....	14
4.2 Základní školy.....	15
4.3 Střední školy.....	16
4.4 Vysoké školy.....	17
Seznam použitých zkratk.....	21

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Cizinci-žáci středních škol podle skupin oborů KKOV ve školním roce 2023/2024

Graf 1: Cizinci v ČR podle kategorie pobytu, údaje k 31. 12. 2022

Graf 2: Cizinci v ČR podle kategorie pobytu v letech 2010–2022

Graf 3: Zahraniční pracovníci v ČR v letech 2010–2023

Graf 4: Cizinci registrovaní ÚP podle CZ-ISCO

Graf 5: Cizinci v mateřských školách podle vybraných skupin státních občanství a školního roku

Graf 6: Cizinci-žáci základních škol podle vybraných státních občanství a školního roku

Graf 7: Cizinci-studenti vysokých škol podle vybraných státních občanství a akademického roku

1. Úvod

Již poněkoličtější v řadě vydává Český statistický úřad publikaci Život cizinců v ČR, která doplňuje ročenku Cizinci v České republice. V letošním roce je tato publikace zaměřena na cizince, legálně pobývající v ČR, z pohledu jejich ekonomických a vzdělávacích aktivit.

Publikace je členěna do čtyř kapitol. První z kapitol podává základní přehled o cizincích s povoleným/registrovaným pobytem na území naší republiky podle kategorií pobytu, dále v členění podle pohlaví, státního občanství, účelu pobytu a regionálního rozmístění. Mezi cizince s legálním pobytem v ČR jsou podle zákona č. 326/199 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších úprav, zahrnuti jak občané tzv. třetích zemí, tak občané EU, kteří získali v České republice povolení k trvalému pobytu, občané třetích zemí s dlouhodobými vízy, dlouhodobým pobytem nebo dočasnou ochranou a občané EU a jejich rodinní příslušníci s registrovaným přechodným pobytem. V prezentovaných statistikách jsou rovněž zahrnuti cizinci, kterým byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana (azyl či doplňková ochrana). Údaje týkající se cizinců s platným pobytem u nás jsou získávány z informačních systémů Ředitelství služby cizinecké policie (dále jen ŘSCP).

Druhá kapitola, zaměřená na ekonomickou aktivitu cizinců v ČR, je členěna do dvou subkapitol. První subkapitola pojednává o cizincích v postavení zaměstnance. Synonymum pro tento pojem jsou cizinci evidovaní úřady práce. Druhá podkapitola se pak týká cizinců-držitelů živnostenského oprávnění. Jako synonymum pro tento termín je v textu užíván pojem cizinci s živnostenským oprávněním či cizinci-podnikatelé. Pod pojmem celková zaměstnanost cizinců v ČR se dále v textu rozumí součet platných povolení k zaměstnání cizinců z třetích zemí, zaměstnaneckých a modrých karet cizinců z třetích zemí, počtu cizinců evidovaných krajskými pobočkami Úřadu práce (tj. cizinců z třetích zemí, kteří pro výkon práce v ČR nepotřebují pracovní povolení a cizinců-občanů zemí EU) a počtu cizinců-držitelů živnostenského oprávnění.

První subkapitola týkající se cizinců v ČR v postavení zaměstnanců přináší nejenom aktuální údaje (za rok 2023) v členění podle státního občanství cizince, pohlaví, odvětvové klasifikace ekonomických činností a klasifikace podle postavení v zaměstnání, ale poskytuje i přehled o cizincích evidovaných úřady práce podle vybraných charakteristik za delší časové období (od roku 2010).

Podkapitola týkající se cizinců-držitelů živnostenského oprávnění poskytuje statistiky za rok 2023 v členění podle státního občanství cizince, pohlaví a regionu vydání živnostenského oprávnění cizinci. Obdobně jako předchozí subkapitola, zaměřená na cizince-zaměstnance, přináší i tato část retrospektivní pohled na výše uvedenou skupinu cizinců podle vybraných charakteristik.

Od 1. 5. 2004 mají občané EU/EHP a Švýcarska v ČR volný přístup na trh práce. Ostatní cizinci (tj. občané tzv. třetích zemí) mohou vykonávat na území ČR práci za podmínky, že obdrželi povolení k zaměstnání nebo zaměstnaneckou či modrou kartu, případně kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, pokud tento zákon nestanovuje jinak.

Cizinci mohou na území ČR v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podnikat stejně jako občané ČR, pokud splní náležitosti dané tímto zákonem a souvisejícími předpisy. Živnostenský zákon umožňuje cizinci na území ČR podnikat

jako zahraniční fyzická osoba (cizinci však mohou zakládat i právnické osoby nebo zřizovat na území České republiky organizační složky svého podniku v zahraničí).

V kategorii cizinců-držitelů živnostenského oprávnění jsou zahrnuti cizinci, kteří získali v České republice živnostenské oprávnění a kterým bylo zároveň uděleno dlouhodobé vízum, dlouhodobý pobyt, zahrnující i status dočasné ochrany, nebo trvalý pobyt. Dále jde o rodinné příslušníky rezidentů s dlouhodobým pobytem nebo osoby s uděleným azylem, doplňkovou ochranou a občany států EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinné příslušníky.

Třetí kapitola je rovněž členěná do několika subkapitol a přináší informace o cizincích vzdělávajících se na různých typech škol v České republice. Tato část obsahuje i informace o dětech-cizincích navštěvujících v ČR mateřské školy.

Cizinci mají v České republice v oblasti základního, středního, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání stejná práva a povinnosti jako občané České republiky (pokud není zákonem stanoveno jinak). Cizincům náleží právo na vzdělání podle Listiny základních práv a svobod. K předškolnímu, základnímu uměleckému a jazykovému vzdělávání mají za stejných podmínek jako občané České republiky a států Evropské unie přístup osoby, pokud mají na území České republiky právo pobytu na dobu delší než 90 dnů, případně pokud jsou osobami oprávněnými pobývat na území České republiky za účelem výzkumu, pokud jsou azylanty, osobami požívajícími doplňkové ochrany, žadateli o udělení mezinárodní ochrany nebo osobami požívajícími dočasné ochrany.

K právním předpisům Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), jimiž se řídí vzdělávání cizinců, patří:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 20 Vzdělávání cizinců;
- pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k zajištění kurzů českého jazyka pro azylanty č. j. 21 153/2000-35 (vydáno 4. 6. 2000, účinnost od 1. 7. 2000, uveřejněno ve Věstníku MŠMT ČR č. 7/2000);
- zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (vysokoškolský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Statistiky týkající se vzdělávání cizinců na různých typech škol v ČR vycházejí z evidence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

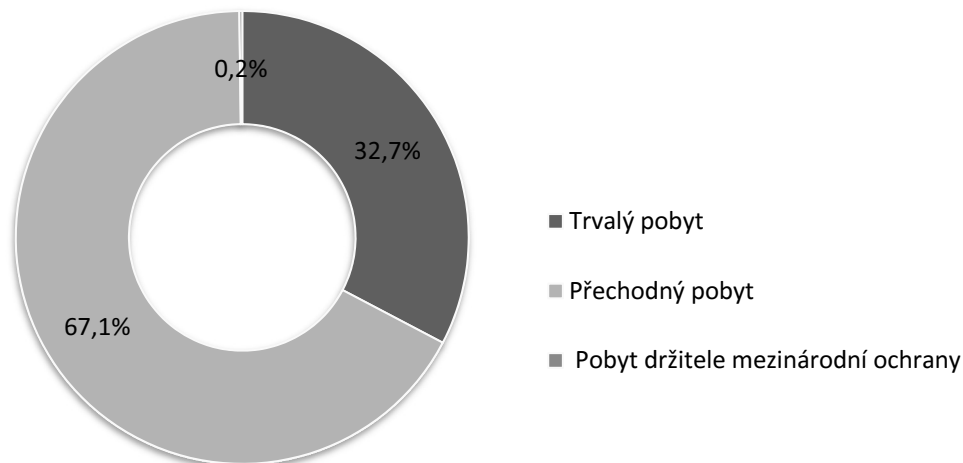
2. Cizinci pobývající na území ČR podle kategorií pobytu

K 31. 12. 2023 mělo na území České republiky platný pobyt celkem 1 065 740 cizinců, z toho 67,1 % (714 633) některý z druhů přechodného pobytu (občané tzv. třetích zemí na dlouhodobá víza, dlouhodobý pobyt nebo s uděleným statutem dočasné ochrany, občané EU a jejich rodinní příslušníci na základě registrovaného přechodného pobytu). Celkem 348 592 cizinců mělo na území našeho státu platné povolení k trvalému pobytu. Zbytek, tj. 2 515 osob, tvořili cizinci, kterým byla na našem území udělena mezinárodní ochrana (tj. azyl či doplňková ochrana). Ve srovnání s rokem 2022 došlo k meziročnímu úbytku cizinecké

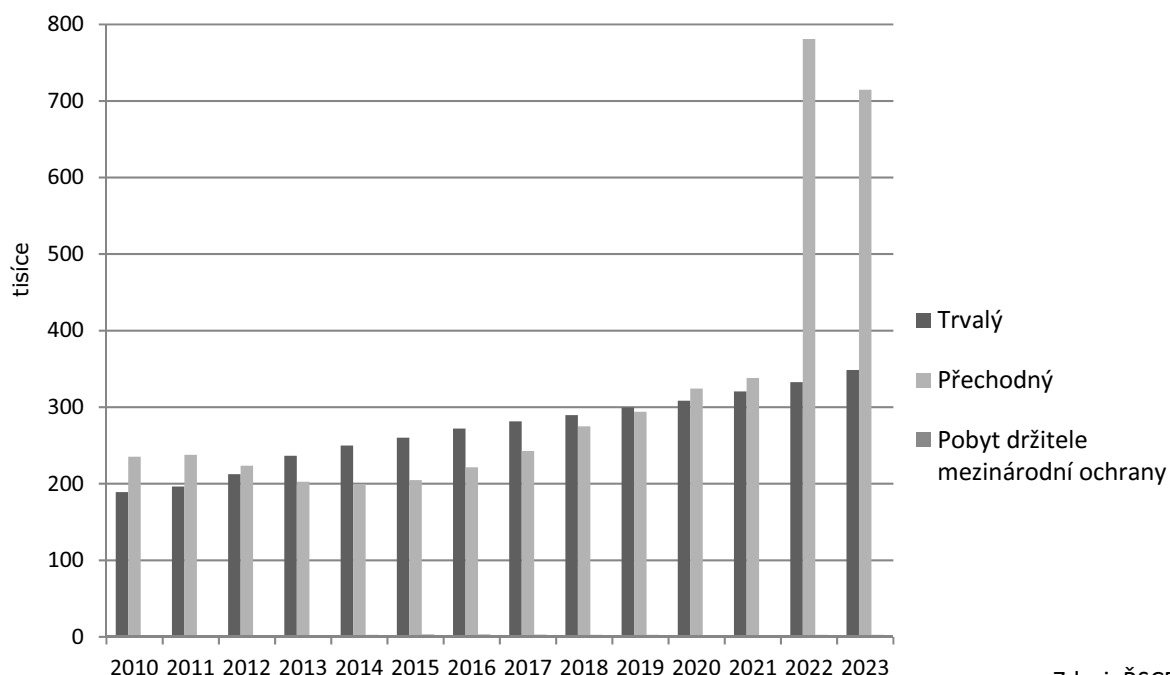
populace o 50 414 osob. Zároveň se meziročně snížil i podíl cizinců v populaci ČR, a to z 10,3 % v roce 2022 na 9,8 % v roce 2023.

Graf 1: Cizinci v ČR podle kategorie pobytu - údaje k 31. 12. 2023

Zdroj: ŘSCP

Podíváme-li se na časovou řadu podle jednotlivých kategorií pobytu, je patrné, že do roku 2012 převažovali mezi cizinci s uděleným povolením k pobytu zahraniční občané s některým z typů přechodného pobytu. Mezi roky 2013 a 2018 byl tento poměr obrácený a převažovali držitelé povolení k trvalému pobytu, přičemž počty cizinců s přechodným pobytem od začátku ekonomické krize v roce 2009 až do konce roku 2014 klesaly. Od roku 2015 je však u kategorie cizinců s přechodným pobytem příznačné opětovné oživení a růst, které postupně vedou až k obrácení trendu ve vývoji cizinců s legálním pobytem na našem území v roce 2019. Za období až do roku 2021 je patrný vliv střídajících se ekonomických cyklů (klesající počty cizinců s přechodným pobytem v období ekonomické recese a naopak jejich rostoucí stavy v době ekonomické konjunktury). V roce 2022 došlo k bezprecedentnímu nárůstu (zvýšení o 443 067 osob neboli o 132 %) v kategorii cizinců s přechodným pobytem, způsobeným přílivem občanů Ukrajiny přicházejících do ČR v důsledku vypuknutí válečného konfliktu s Ruskem. Tito cizinci hledali v České republice dočasné útočiště, resp. dočasnou ochranu. Také v roce 2023 příliv ukrajinských válečných uprchlíků pokračoval, i když již mírněji, a někteří z ukrajinských imigrantů v průběhu roku naše území již opouštěli. Podíl cizinců s přechodným pobytem tak koncem roku 2023 dosahoval více než dvou třetin z celkového počtu cizinců (1 065 740) u nás. Oproti tomu počet cizinců, kteří v ČR získali jiný status mezinárodní ochrany, tzn. azyl nebo doplňkovou ochranu, se vzhledem k nízkým počtům kladně vyřízených žádostí udržoval v poslední době na zhruba stejné (nízké) úrovni, oscilující kolem 2 tisíc osob ročně (2,5 tis. osob v roce 2023).

Graf 2: Cizinci v ČR podle kategorie pobytu v letech 2010-2023

Zdroj: ŘSCP

Zastoupení žen mezi cizinci s povoleným pobytem v roce 2022 se v důsledku přílivu převážně matek s dětmi z válkou napadené Ukrajiny oproti předchozím letům výrazně zvýšilo a dosáhlo poprvé za celou dobu sledování migračních statistik u nás nadpoloviční většiny (51,1 %). V roce 2023 se však poměr pohlaví vrátil zpátky ve prospěch mužů, ale zastoupení žen zůstalo ve srovnání s roky před vypuknutím války na Ukrajině vyšší (ženy tvořily 49,3 % populace cizinců v roce 2023, 43,5 % v roce 2021).,

Věková struktura cizinců vykazuje oproti věkové struktuře majoritní populace určité odlišnosti, které lze vysvětlit dosud převažujícími ekonomickými motivy migrace cizinců do ČR, ke kterým se od roku 2022 přiřadily i důvody humanitární. Silně jsou tradičně zastoupeny zejména kategorie středního produktivního věku, tj. 30-44 let. V tomto věkovém rozmezí se v roce 2023 nacházela zhruba třetina (33,2 %) všech cizinců (oproti roku 2022, kdy bylo registrováno 32,5 %, tato hodnota mírně vzrostla). Celkový podíl kategorie 15-64 let se pak meziročně zvýšil o 2,1 p. b., na 80,6 %. Oproti tomu se meziročně snížilo zastoupení dětské složky, 0-14 let, a to z 16,5 % v roce 2022 na 14,0 % v roce 2023. Velmi nízký podíl v porovnání se strukturou populace ČR pak připadá na osoby v seniorském věku. V kategorii nad 65 let se v roce 2023 nacházelo pouhých 5,4 % cizinecké populace, o 0,4 p. b. více než v roce 2022.

Zajímavé informace přinášejí data Ředitelství služby cizinecké policie, které eviduje cizince z třetích zemí, jimž byl povolen přechodný pobyt na našem území, a to podle daného účelu pobytu. Z těchto údajů je zřejmé, že dříve jednoznačně dominující účel pobytu cizinců ze zemí mimo Evropskou unii – zaměstnání a podnikání – nahradily v roce 2022 účely pobytu spadající do kategorie „jiné“. V souvislosti s válkou na Ukrajině a přílivem uprchlíků tohoto státního občanství šlo zejména o humanitární důvody. V roce 2023 připadalo na kategorii „jiné“ celkem 393 797 cizinců-třetizemců s přechodným pobytem na našem území, přičemž jejich podíl činil téměř dvě třetiny (65,7 %) z celkového počtu cizinců z třetích zemí s povoleným přechodným

pobytem. Do roku 2021 nejvíce zastoupený účel pobytu „zaměstnání a podnikání“ (v roce 2021 dosahující úrovně 58 %) se tak zařadil na druhé místo, s podílem 20,2 %, přičemž meziročně vzrostl o 0,7 p. b. S odstupem (s 9,5 %) následovaly „rodinné důvody“, jejichž podíl rovněž oproti roku 2022 mírně vzrostl, a to o 1,1 p. b. Pouze nepatrný meziroční nárůst (o 0,2 p. b.) byl zaznamenán v kategorii „studium“, na jehož základě mělo v ČR v roce 2023 pobyt celkem 4,7 % cizinců z třetích zemí s přechodným pobytem.

Na občany států EU-27 připadala v roce 2023 jen o málo více než jedna pětina (21,5 %) ze všech cizinců s platným pobytem v ČR. Jejich zastoupení se meziročně zvýšilo, a to o 1,2 p. b. (v absolutních hodnotách šlo o 2 363 osob).

Pořadí nejvíce zastoupených státních občanství se ve statistikách cizinců s povoleným pobytem v poslední době výrazněji nemění. Mezi nejvíce zastoupené skupiny patří tradičně občané Ukrajiny, jejichž počet dosáhl koncem roku 2023 hodnoty 574 447 osob (pro srovnání v roce 2022 to bylo 636 282 osob). Následují občané Slovenska (119 182) a Vietnamu (67 783). Občané těchto tří zemí tvořili v roce 2023 celkem 71,4 % cizinců s povolením k pobytu (s povoleným nebo evidovaným pobytem, azylem, doplňkovou ochranou nebo statutem dočasné ochrany) v České republice. Jak počty Slováků, tak počty Vietnamců meziročně vzrostly (o 1 917 resp. o 1 443 osob). Oproti tomu počty občanů Ukrajiny se meziročně snížily, a to o 61 835 osob.

V roce 2023 byli na čtvrtém místě, stejně jako v předchozím roce, Rusové (40 990). S odstupem následovali Rumuni (20 469), Bulhaři (17 907), Poláci (17 837), Němci (12 719) a Mongolové (12 664). Oproti roku 2022 se z výše uvedeného výčtu státních občanství nejvýrazněji navýšily počty Rumunů, a to o 745 osob, resp. o 3,8 %, a Mongolů, o 696 osob, resp. o 5,8 %. Naopak nejvíce klesly počty Rusů, a to z 43 498 na 40 990 osob, a Němců, z 14 032 na 12 719 osob. Počty Poláků zůstaly v roce 2023 zhruba na stejné úrovni jako v roce předchozím. Pokud jde o cizince státních občanství s nižším zastoupením na našem území, je vidět početní meziroční nárůst zejména u cizinců přicházejících z některých dalších zemí asijského kontinentu. Nejmarkantnější navýšení mezi roky 2022 a 2023 bylo evidováno u občanů Filipín, a to o 2 162 osob neboli o 54,4 %. Významně meziročně vzrostly i počty Indů, a to z 8 469 na 9 553 osob, což v relativním vyjádření činilo 12,8 %. O něco méně, tj. o 584 osob, se pak meziročně navýšil také počet občanů Kazachstánu. Relativně se tato skupina cizinců zvětšila o 6,3 %.

Počty cizinců v roce 2023 viditelně poklesly ve všech krajích ČR. Mezi regiony s nejvyšší koncentrací cizinců patří tradičně Hl. m. Praha (343 244 tis.) a Středočeský kraj (149,1 tis.). Podíl cizinců s registrovaným pobytem v našem hlavním městě se však oproti roku 2022 o něco zvýšil, a to z 31,0 % na 32,2 % Oproti tomu na území Středočeského kraje zůstal podíl cizinců v meziročním srovnání zhruba na stejné úrovni a dosáhl hodnoty 14,0 % (tj. o 0,4 p. b. méně než v roce 2022). V pořadí z hlediska zastoupení cizinců dále následují kraje Jihomoravský (10,0 %), Plzeňský (7,3 %) a Ústecký (5,2 %). Ani u jednoho z výše jmenovaných krajů se oproti roku 2022 uvedené podíly výrazně nezměnily. Stejně tomu tak bylo i u regionů s nejnižší koncentrací cizinců, mezi něž patří Zlínský kraj (2,4 %) a Kraj Vysočina (2,8 %).

3. Ekonomická aktivita cizinců v ČR

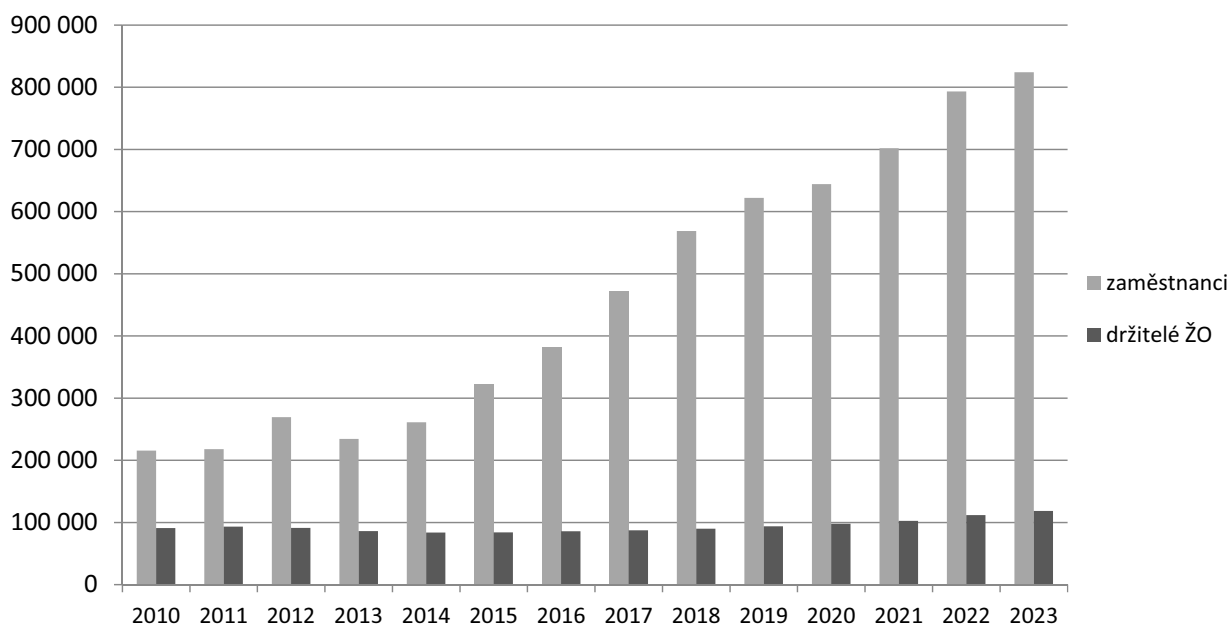
Souhrnné údaje o cizincích-zaměstnancích eviduje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Údaje o cizincích, kteří získali v ČR živnostenské oprávnění, jsou evidovány Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Zahraníční pracovníci hrají na českém trhu práce stále významnější roli, zejména v některých odvětvích národního hospodářství. Zatímco hned po našem vstupu do EU, resp. na konci roku 2004, tvořili cizinci působící na českém trhu práce necelá čtyři procenta z celkového počtu zaměstnaných v ČR, do konce roku 2008 vzrostl tento podíl na 7,2 %. Mezi lety 2009 a 2010, důsledkem ekonomické krize, však podíl zahraničních pracovníků na celkové zaměstnanosti v ČR klesal (na 6,3 % v roce 2010). K oživení došlo opět až od roku 2011.

Ze statistik Ministerstva práce a sociálních věcí a s Ministerstva průmyslu a obchodu vyplývá, že počet cizinců zaměstnaných v ČR (tj. zaměstnanců i živnostníků) dosáhl v roce 2023 hodnoty 942 328 osob. Cizinci se tak podíleli na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství 18,6 %.

Jak počty cizinců-zaměstnanců (823 945), tak počty cizinců-držitelů živnostenského oprávnění (118 383) v roce 2023 meziročně vzrostly. Zatímco počty cizinců-zaměstnanců zaznamenaly růst o 3,9 %, počty cizinců-držitelů živnostenského oprávnění se ve srovnání s rokem 2022 zvýšily o 6,0 %.

Graf 3: Zahraniční pracovníci v ČR v letech 2010–2023

Zdroj: MPSV, MPO

3.1 Cizinci v ČR v postavení zaměstnanců

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí dosáhl počet cizinců-zaměstnanců na území České republiky koncem roku 2023 celkem 823 945 osob. Necelou polovinu z těchto osob (404 803 neboli 49,1 %) tvořili občané EU-27 evidovaní úřady práce na základě informačních karet. O něco více než třetina (294 774, resp. 35,8 %) z celkového počtu cizinců-zaměstnanců připadala na občany třetích zemí, u nichž se ke vstupu na domácí trh práce nevyžaduje pracovní povolení (mezi tyto osoby lze zařadit např. cizince-třetizemce s trvalým pobytem, s uděleným azylem či doplňkovou nebo dočasnou ochranou, a další zákonem taxativně vymezené skupiny). Celkem 108 756 cizinců (13,2 % z celkového počtu cizinců-zaměstnanců) mělo ke konci

roku 2023 platnou zaměstnaneckou kartu a dalších 8 802 cizinců (1,1 %) mělo platné povolení k zaměstnání. Dohromady 1 838 cizinců (0,2 %) pak bylo držiteli modrých karet.

Mezi cizinci-zaměstnanci na území ČR viditelně převažují muži, s 58,8 % v roce 2023. Vyšší převaha mužů je patrna zejména u skupiny občanů EU-27 (64,9 % v roce 2023). Mezi občany třetích zemí je podíl mužů (52,2 %) nižší. Naopak ženy tvoří většinu (90,1 %) zahraničních zaměstnanců pocházejících z Thajska. Výrazně nadprůměrné zastoupení žen je dále patrné v případě zahraničních pracovníků pocházejících z Ruska (56,9 %), Ukrajiny (52,4 %) a Kazachstánu (51,6 %).

Z hlediska členění podle státního občanství měli mezi občany EU-27 evidovanými úřady práce ke konci roku 2023 nejvyšší zastoupení občané Slovenska (216 239). S odstupem následovali občané Polska (49 194), Rumunska (46 208), Bulharska (36 630) a Maďarska (23 200). Zatímco počty Slováků a Poláků meziročně mírně vzrostly, počty občanů dalších z uvedených zemí – Rumunska, Bulharska a Maďarska ve srovnání s rokem 2022 o něco poklesly. Pokud jde o cizince z třetích zemí, nejpočetnější zastoupení mají na domácím trhu práce občané Ukrajiny (285 545 v roce 2023), následováni občany Ruské federace (20 981), Vietnamu (18 386), Mongolska (8 453), Indie (6 701), Filipín (6 417), Běloruska (6 290) a Moldavska (5 085). Na rozdíl od skupiny cizinců ze zemí EU, počty cizinců ze všech výše uvedených třetích zemí meziročně vzrostly, přičemž nejmarkantněji se v absolutních hodnotách zvýšily počty občanů Ukrajiny (o 15 634 osob). Z hlediska relativních hodnot byl mezi roky 2022 a 2023 zaznamenán nejvyšší procentní nárůst v případě občanů Filipín (58,6 %) a Indie (22,6 %).

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí pracuje nejvíce – 26,6 % z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce v roce 2023 – ve zpracovatelském průmyslu. V tomto odvětví bylo v roce 2023 zaměstnáno 29,0 % celkového počtu zaměstnanců ze zemí EU a 24,3 % z celkového počtu zaměstnanců z třetích zemí. Další sekci ekonomických činností, která se v uplynulém období dostala do popředí z hlediska počtů zaměstnaných cizinců, jsou administrativní a podpůrné činnosti (tato sekce zahrnuje převážně agenturní zaměstnávání). Podle dostupných údajů bylo v roce 2023 v této sekci zaměstnáno celkem 20,1 % z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce, přičemž z celkového počtu zaměstnanců ze zemí EU jich zde pracovalo 19,6 % a mezi zaměstnanci třetích zemí pak 20,5 %. Celkově mezi pracujícími v tomto odvětví mírně převažují (z 51,9 %) občané třetích zemí.

Dalšími odvětvími národního hospodářství přitahujícími cizince jsou velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, s 9,5 % podílem zaměstnaných cizinců z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce, a stavebnictví, s 9,3 % zaměstnaných cizinců z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce. Zatímco v odvětví stavebnictví mají převahu cizinci z třetích zemí nad zaměstnanci ze států EU, v sekci velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel převažují občané EU. Podle dostupných údajů byla v roce 2023 v odvětví stavebnictví zaměstnána více než jedna desetina (10,5 %) z celkového počtu cizinců-zaměstnanců z třetích zemí. Odpovídající podíl za cizince-občany EU činil 8,0 %. V odvětví velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel bylo v loňském roce zaměstnáno 10,0 % z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce ze zemí EU a 9,3 % z celkového počtu cizinců-zaměstnanců pocházejících z třetích zemí.

Oproti tomu odvětvím národního hospodářství s nejnižším zastoupením zaměstnaných cizinců zůstávají činnosti domácností jako zaměstnavatelů a činnosti exteritoriálních organizací a orgánů, kde podíl

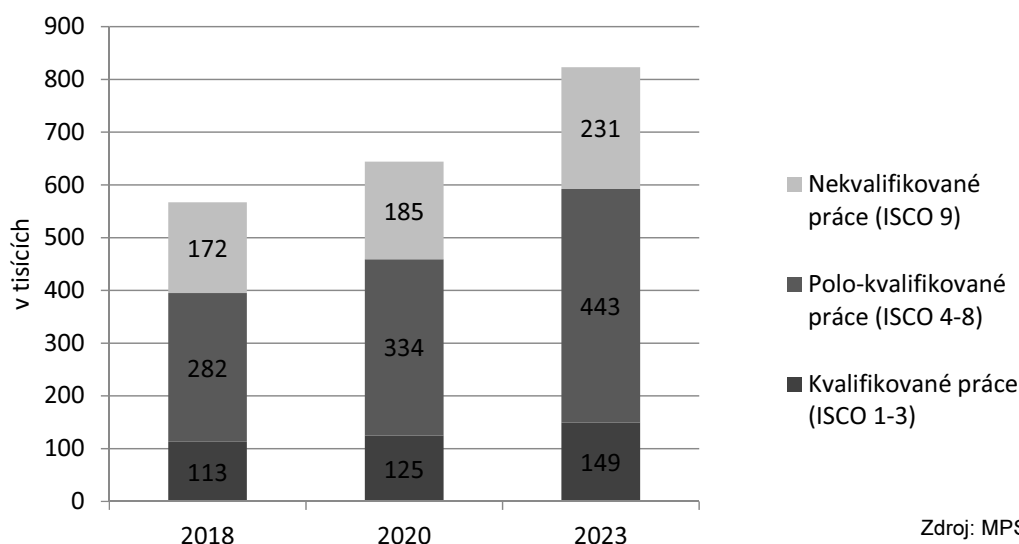
cizinců nedosahuje ani desetiny procenta, dále pak veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení s pouhými 0,2 % zaměstnaných cizinců z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce v roce 2023.

Z hlediska zastoupení podle pohlaví je zřejmé, že cizinci-muži jsou nejvíce zaměstnáni v odvětví zpracovatelský průmysl (28,0 % z celkového počtu cizinců-mužů registrovaných ÚP), dále v administrativních a podpůrných činnostech (17,7 %) a stavebnictví (14,4 %).

Cizinky rovněž nejvíce pracují ve zpracovatelském průmyslu, jejich podíl je však v tomto odvětví ve srovnání s muži o něco nižší (24,7 % z celkového počtu cizinek registrovaných ÚP). V administrativních a podpůrných činnostech je pak jejich podíl oproti podílu mužů naopak vyšší (23,4 %). Na třetím místě však, na rozdíl od mužů, následuje odvětví velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (12,2 %).

Podíváme-li se na zaměstnané cizince z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO, jsou zřejmé dlouhodobě vysoké počty zaměstnaných cizinců v třídě 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. V této kategorii bylo v roce 2023 zaměstnáno celkem 28,0 % z celkového počtu zahraničních pracovníků-zaměstnanců v ČR, přičemž mírně nadpoloviční většinu (53,0 %) z celkového počtu zaměstnaných cizinců v této třídě tvořili třetizemci. Druhou početně zastoupenou kategorií byla třída 8 – obsluha strojů a zařízení, montéři, na niž připadalo 26,1 % z celkového počtu zaměstnaných cizinců v ČR. Obdobně jako u předchozí zmíněné kategorie, měli i v této třídě většinové zastoupení (57,1 %) cizinci-občané třetích zemí. Na třetím a čtvrtém místě byla třída 5 – pracovníci ve službách a prodeji – a třída 7 – řemeslníci a opraváři, v nichž bylo v roce 2023 shodně zaměstnáno 10,9 % z celkového počtu zahraničních pracovníků-zaměstnanců v ČR. Na opačné straně žebříčku pak stála třída 0 – zaměstnanci v ozbrojených silách (0,01 %) nebo třída 6 – kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství (0,06 % z celkového počtu cizinců-zaměstnanců v ČR).

Graf 4: Cizinci registrovaní ÚP podle CZ-ISCO

Z hlediska zastoupení podle pohlaví je nejvíce cizinců i cizinek zaměstnáno ve třídě 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. Podíl mužů zde dosahuje 28,6 % z celkového počtu cizinců-mužů evidovaných ÚP a odpovídající podíl za ženy 27,2 %. Následuje třída 8 – obsluha strojů a zařízení; montéři kde bylo v roce

2023 zaměstnáno celkem 125 897 cizinců (tj. 26,2 % z celkového počtu cizinců-mužů evidovaných ÚP) a 89 117 cizinek, tj. 26,0 % z celkového počtu cizinek evidovaných ÚP. Zatímco však u mužů je třetí v pořadí třída 7 – řemeslníci a opraváři s podílem 15,3 %, u žen následuje třída 5 – pracovníci ve službách a prodeji, a to s podílem 15,4 %.

Z regionálního pohledu je nejvíce cizinců zaměstnáno na území hl. m. Prahy. Zde jejich podíl dosahoval v roce 2023 více než tři desetiny (30,3 %) z celkového počtu cizinců registrovaných úřady práce. Následují kraje Středočeský (17,2 %), Jihomoravský (11,6 %) a Plzeňský (9,5 %). Mezi regiony s nejnižším zastoupením zaměstnaných cizinců patří naopak Olomoucký (1,8 %) a Zlínský kraj (2,1 %) a kraj Vysočina (2,1 %), které nenabízejí tolik příležitostí k zaměstnání.

3.2 Cizinci v ČR v postavení držitelů živnostenského oprávnění

Podle údajů Ministerstva průmyslu a obchodu bylo ke konci roku 2023 v ČR evidováno celkem 118 383 cizinců-držitelů živnostenského oprávnění, což bylo o 6 690 osob neboli 6,0 % více než v roce 2022. Více než dvě třetiny, 68,2 % z celkového počtu registrovaných cizinců-držitelů živnostenského oprávnění, připadalo v roce 2023 na muže. Nadprůměrné zastoupení žen je mezi cizinci ze států EU patrné v případě občanů Estonska (ženy zde tvořily 49 % z celkového počtu registrovaných Estonců s živnostenským oprávněním; celkem cizinců-podnikatelů z Estonska bylo však pouze 49). Mezi cizinci z třetích zemí dominují ženy v případě držitelů živnostenského oprávnění z Thajska (95,3 % v roce 2023, tj. 241 žen). V případě početnějších skupin cizinců pak ženy mají výrazně nadprůměrné zastoupení i mezi držiteli živnostenského oprávnění-občany Ruska (56,4 %), Běloruska (49,9 %) a Mongolska (48,9 %).

V posledních letech je zřejmý kontinuálně rostoucí trend u skupiny cizinců-podnikatelů v ČR přicházejících ze zemí EU. V roce 2023 tvořili občané zemí EU-27 celkem více než dvě třetiny (36,3 %) zahraničních podnikatelů na našem území. Většina z těchto cizinců-občanů EU-27 byla státními příslušníky Slovenska (24 058 osob); oproti roku 2022 jejich počty vzrostly o 1 075 osob. Následovali občané Německa s 3 298 registrovanými osobami a občané Rumunska s 3 044 evidovanými osobami. Stejně jako u občanů Slovenska, také v případě příslušníků obou posledně zmíněných státních občanství, byl zaznamenán viditelný meziroční nárůst (o 3,3 %, resp. o 8,3 %). Ve srovnání s rokem 2022 došlo i k výraznějšímu zvětšení skupiny cizinců ze zemí mimo EU, a to o 4 937 osob. Nejvíce vzrostly počty ukrajinských držitelů živnostenského oprávnění, na 34 497 osob v roce 2023, tj. o zhruba desetinu (11,4 %) více než v roce 2022. Stejně jako v předchozím roce patřili občané Ukrajiny mezi nejvíce zastoupené státní příslušníky z třetích zemí. Následovali občané Vietnamu (20 812 osob), Ruska (5 118 osob), USA (1 805 osob) a Velké Británie (1 676 osob). Počty u těchto národnostních skupin se oproti roku 2022 výrazněji nezměnily.

Nejvyšší počty i podíl cizinců-držitelů živnostenského oprávnění byly ke konci roku 2023 evidovány v hl. m. Praha. Podíl cizinců-živnostníků zde dosáhl hodnoty 42,5 % z celkového počtu zahraničních podnikatelů na území ČR. Následoval kraj Středočeský s 12,1 %, Jihomoravský s 8,2 % a Ústecký s 7,1 %.

4. Cizinci vzdělávající se v ČR podle druhu vzdělávacího zařízení

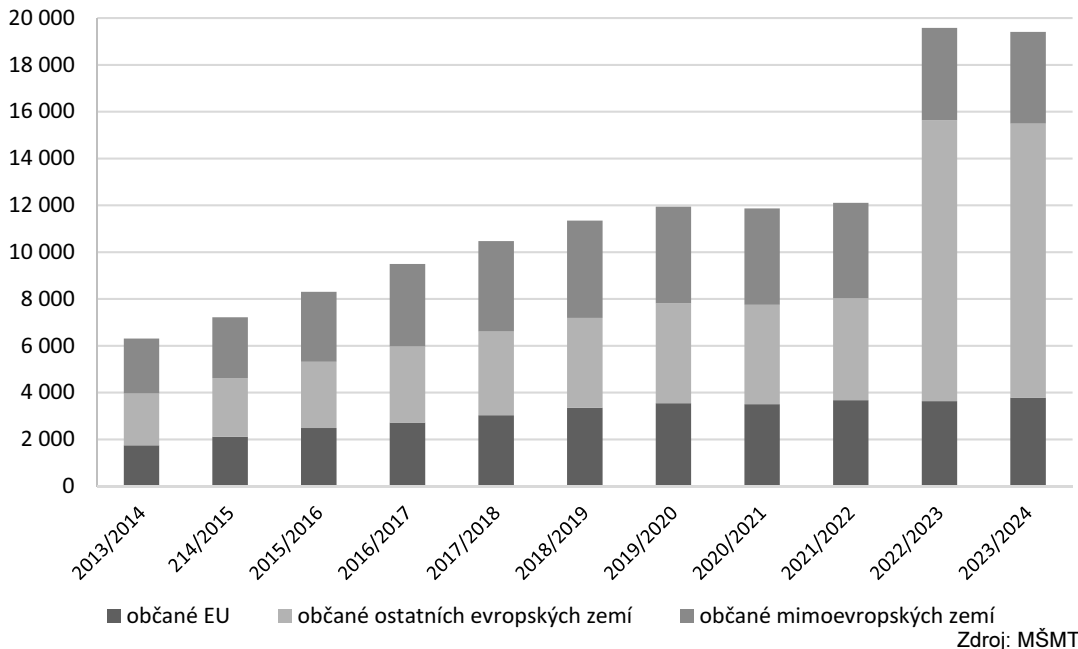
4.1 Mateřské školy

Podle údajů MŠMT navštěvovalo ve školním roce 2023/2024 mateřskou školu v České republice celkem 364 491 dětí. Podíl dětí-cizinců činil 5,3 % neboli 19 409 z celkového počtu, z čehož 15 485 dětí (79,9 %) připadalo na cizince z evropských zemí (z toho 3 781 na cizince z členských zemí EU). Děti mající státní občanství jiných zemí (mimo Evropu) se na celkovém počtu dětí-cizinců v mateřských školách podílely 20,2 %.

Srovnáme-li uvedené počty s předchozím obdobím, je zřejmé, že oproti školnímu roku 2022/2023 došlo k mírnému meziročnímu nárůstu u skupiny cizinců ze států EU (o 118 osob). Oproti tomu počty dětí-cizinců ze třetích zemí meziročně slabě poklesly (o 306 osob). Celkový relativní meziroční pokles dětí cizinců navštěvujících mateřskou školu v ČR pak činil 0,8 %.

Podíváme-li se na dostupné statistické údaje z hlediska dlouhodobější retrospektivy, je vidět, že v období uplynulých 10 let se počty dětí-cizinců navštěvujících některou z mateřských škol na území ČR zvýšily o 210,2 % (z 6 307 ve školním roce 2013/2014 na 19 567 ve školním roce 2023/2024), přičemž za celé sledované období markantně vzrostly zejména počty cizinců-třetizemců (z 4 561 na 15 628, tj. 2,5 krát). Oproti tomu počty cizinců ze zemí EU vzrostly méně významně (z 1 746 na 3 781, tj. 1,2 krát).

Graf 5: Cizinci v mateřských školách podle vybraných skupin státního občanství a školního roku

Z hlediska složení podle státního občanství převažují mezi dětmi-cizinci v mateřských školách cizinci z evropských zemí, kteří ve školním roce 2023/2024 tvořili 79,9 % z celkového počtu cizinců navštěvujících mateřské školy. Jde zejména o cizince z evropských zemí mimo EU-27. Na cizince z unijních zemí připadá 19,5 % z celkového počtu. Z hlediska jednotlivých státních občanství mají nejvyšší zastoupení zejména

občané Ukrajiny (54,1 % z celkového počtu cizinců v mateřských školách ve školním roce 2023/2024), Vietnamu (13,1 %) a Slovenska (11,8 %).

Během uplynulých 10 let došlo k významnému početnímu růstu zejména občanů Ukrajiny. Počet státních příslušníků Ukrajiny vzrostl z necelých 1 500 (1 458) osob ve školním roce 2013/2014 na 10 501 ve školním roce 2023/2024.

Většina dětí-cizinců v mateřských školách (60,4 %) pobývá v ČR na základě uděleného povolení k trvalému pobytu.

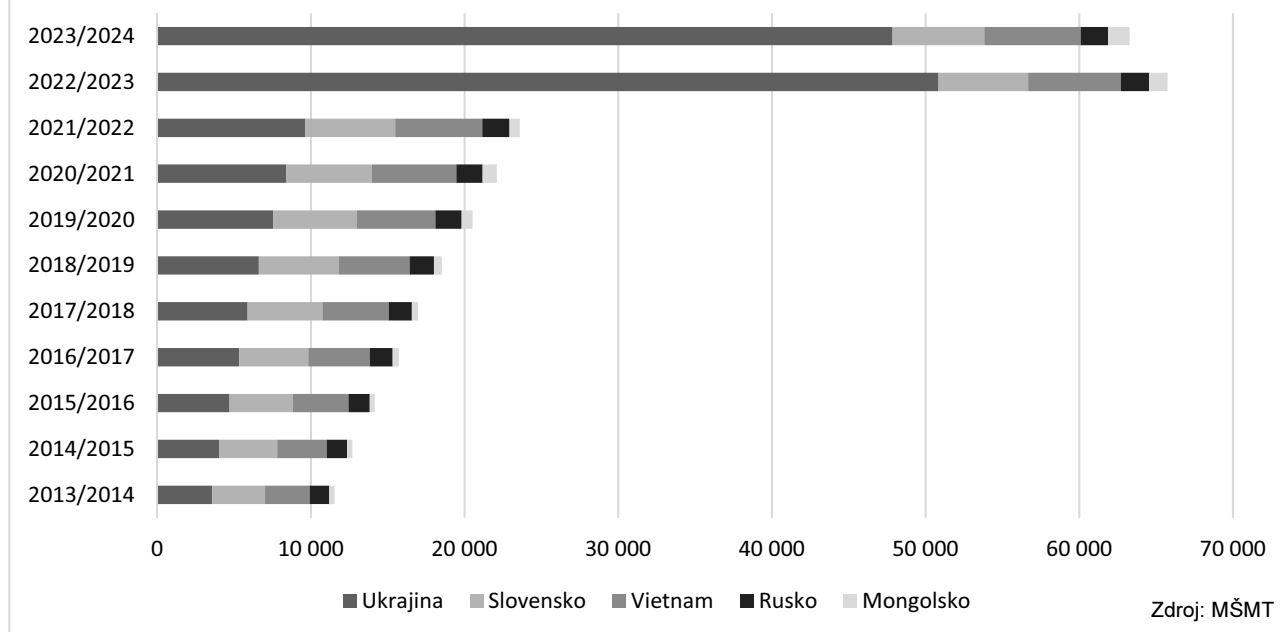
4.2 Základní školy

Z údajů MŠMT vyplývá, že ve školním roce 2023/2024 bylo v České republice evidováno celkem 1 000 346 žáků základních škol. Cizinci se na tomto počtu podíleli ze 7,1 %. Celkem 9 284 (tj. 13,1 % z celkového počtu 70 662 cizinců) připadalo na žáky mající občanství některé členské země EU. Většinu, tj. 61 378 osob, tvořili cizinci z třetích zemí, z nichž značná část, 51 297 osob, pocházela z Evropy (mimo EU).

Na základě meziročního srovnání je patrné, že celkový počet cizinců-žáků základních škol ve školním roce 2023/2024 poklesl, a to o 2,9 %. Na celkovém snížení se významnou měrou podílel pokles počtu cizinců ze třetích zemí. Tato skupina cizinců-žáků základních škol se zmenšila o 2 355 osob. Oproti tomu počet cizinců ze zemí EU-27 se v období 2022/2023–2023/2024 zvýšil o 269 osob.

Podíváme-li se zpětně na delší časové období (posledních deseti let), je vidět, že od školního roku 2013/2014 počet cizinců na základních školách markantně vzrostl (z 15 109 osob na 70 662 osob ve školním roce 2023/2024). Zvýšil se tak i podíl cizinců z celkového počtu žáků na základních školách, a to z 1,8 % na 7,1 %. Stejně jako v případě dětí-cizinců navštěvujících mateřské školy, byl i u žáků základních škol zaznamenán výraznější nárůst ve skupině cizinců ze třetích zemí. Mezi školními roky 2013/2014 a 2023/2024 počet těchto žáků vzrostl o 498 % (tj. o 51 121 osob) Oproti tomu skupina žáků-cizinců majících občanství některé země EU se početně navýšila méně než 2 krát (o 91,3 %). Podíl cizinců z třetích zemí na celkovém počtu cizinců-žáků základních škol v ČR se tak ve sledovaném období výrazně zvýšil, a to z 67,9 % ve školním roce 2013/2014 na 86,9 % ve školním roce 2023/2024.

Obdobně jako u skupiny dětí navštěvujících mateřské školy, i mezi cizinci-žáky základních škol převažují občané třetích zemí. Mezi třetizemci dominují občané Ukrajiny (67,7 % z celkového počtu cizinců navštěvujících základní školu), následovani občany Vietnamu (8,9 %), Ruska (2,5 %) a Mongolska (2,0 %). Mezi příslušníky zemí EU-27 jsou nejvíce zastoupenou skupinou občané Slovenska (8,4 %). Z níže uvedeného grafu je patrný početní vývoj cizinců-žáků základních škol podle vybraných státních občanství od školního roku 2013/2014.

Graf 6: Cizinci-žáci základních škol podle vybraných státních občanství a školního roku

Poněkud nižší je u cizinců navštěvujících základní školu zastoupení těch, kteří v ČR získali trvalý pobyt. Zatímco u předchozí skupiny (cizinců v mateřských školách) dosahoval tento podíl více než 60 %, mezi cizinci-žáky základních škol činil relevantní podíl ve školním roce 2023/2024 jen 35,9 %.

4.3 Střední školy

Ve školním roce 2023/2024 bylo podle údajů MŠMT na středních školách v České republice evidováno celkem 484 744 žáků, z nichž 17 184 (3,5 %) připadalo na cizince. Mezi cizinci-žáky středních škol převažují občané třetích zemí, jejichž počet dosáhl v uvedeném školním roce 13 969 osob, neboli 81,3 % z celkového počtu cizinců-žáků středních škol (většinu z těchto cizinců, osob, reprezentovali občané evropských zemí nepatřících do EU). Dohromady 3 215 osob (neboli 18,7 % z celkového počtu cizinců-žáků středních škol) pak připadalo na občany EU-27.

Z meziročního srovnání je patrné, že celkový počet cizinců-žáků středních škol ve školním roce 2023/2024 významně vzrostl, a to z 14 128 osob na 17 184 neboli o 21,6 %. Na tomto zvýšení se nejmarkantněji podílela skupina občanů pocházejících ze zemí mimo EU-27, jejichž počet se meziročně navýšil o 25,2 %. Oproti tomu skupina cizinců z unijních zemí meziročně vzrostla jen o 8,1 %.

Z retrospektivního pohledu za delší časové období je vidět, že během uplynulých deseti let se počty cizinců studujících na našich středních školách viditelně navýšily. Od školního roku 2013/2014, kdy bylo evidováno celkem 9 147 cizinců-žáků středních škol, vzrostl jejich počet v uplynulém školním roce na více než sedmáct tisíc, přičemž podíl cizinců z celkového počtu žáků na středních školách se zvýšil z 2,0 % na 3,5 %. Výrazný nárůst je patrný zejména u žáků středních škol-občanů třetích zemí, kde počty těchto žáků vzrostly

o 101 % (z 6 935 na 13 969), a to nejvíce mezi občany z evropských zemí nepatřících do EU (o 193 %). Skupina žáků-občanů států EU-27 se za uvedené období zvětšila méně výrazně, o 45,3 %.

Stejně jako u předchozích skupin žáků, tj. žáků mateřských a základních škol, převažují i mezi cizinci na středních školách občané třetích zemí, a to zejména z Ukrajiny, Vietnamu, a Ruska. Ve školním roce 2023/2024 reprezentovali cizinci z těchto tří zemí celkem 72,7 % z celkového počtu cizinců studujících střední školu v ČR. Mezi občany zemí EU-27 mají tradičně dominantní pozici občané Slovenska, na které ve školním roce 2023/2024 připadalo 13,1 % z celkového počtu cizinců-žáků středních škol v ČR.

Nejvíce cizinců, více než jedna pětina (22,4 %) z celkového počtu cizinců-žáků středních škol, studovalo ve školním roce 2023/2024 na gymnáziu. S odstupem následovaly střední školy zaměřené na gastronomii, hotelnictví a turismus (13,5 %) a ekonomiku a administrativu (10,3 %) – podrobněji viz tabulka 1.

Tabulka 1: Cizinci-žáci středních škol podle skupin oborů KKOV ve školním roce 2023/2024

Skupiny oborů vzdělávání	Počty studií	v %
Informatické obory	997	5,8
Strojírenství a strojírenská výroba	1 382	8,0
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1 031	6,0
Stavebnictví, geodézie a kartografie	646	3,8
Zdravotnictví	637	3,7
Ekonomika a administrativa	1 778	10,3
Podnikání v oborech, odvětví	115	0,7
Gastronomie, hotelnictví a turismus	2 312	13,5
Právo, právní a veřejnosprávní činnost	417	2,4
Osobní a provozní služby	579	3,4
Obecně odborná příprava	545	3,2
Obecná příprava (gymnázia)	3 842	22,4
Umění a užité umění	541	3,0
Ostatní	2 362	13,7
Celkem	17 184	100

Pozn.: Jde o studia, ne o fyzické osoby

Zdroj: MŠMT

Celkem 56,3 % z celkového počtu cizinců-žáků středních škol mělo v minulém školním roce v ČR udělen trvalý pobyt, což je ve srovnání s cizinci-žáky mateřských škol méně (o 4,1 p. b.). Srovnáme-li odpovídající číslo za cizince-žáky základních škol, je však tato hodnota vyšší, přičemž rozdíl činí 20,4 p. b.

4.4 Vysoké školy

V roce 2023 studovalo podle údajů MŠMT některou z vysokých škol v ČR celkem 308 640 studentů; z toho počet zahraničních studentů činil 55 493 osob a dosáhl tak 18,0 % z celkového počtu studentů vysokých škol. Mezi zahraničními studenty vysokých škol převažovali cizinci z třetích zemí; jejich podíl dosáhl v roce 2023 hodnoty 53,4 %.

Z hlediska meziročního srovnání je patrné, že celkový počet cizinců-studentů vysokých škol mezi roky 2022 a 2023 o něco vzrostl, a to o 1,6 % (tj. o 869 osob), přičemž více se rozrostla skupina cizinců-občanů zemí EU-27, a to o 3,2 % (o 802 osob). Skupina cizinců z třetích zemí zaznamenala nárůst pouze o 0,2 % (o 67 osob).

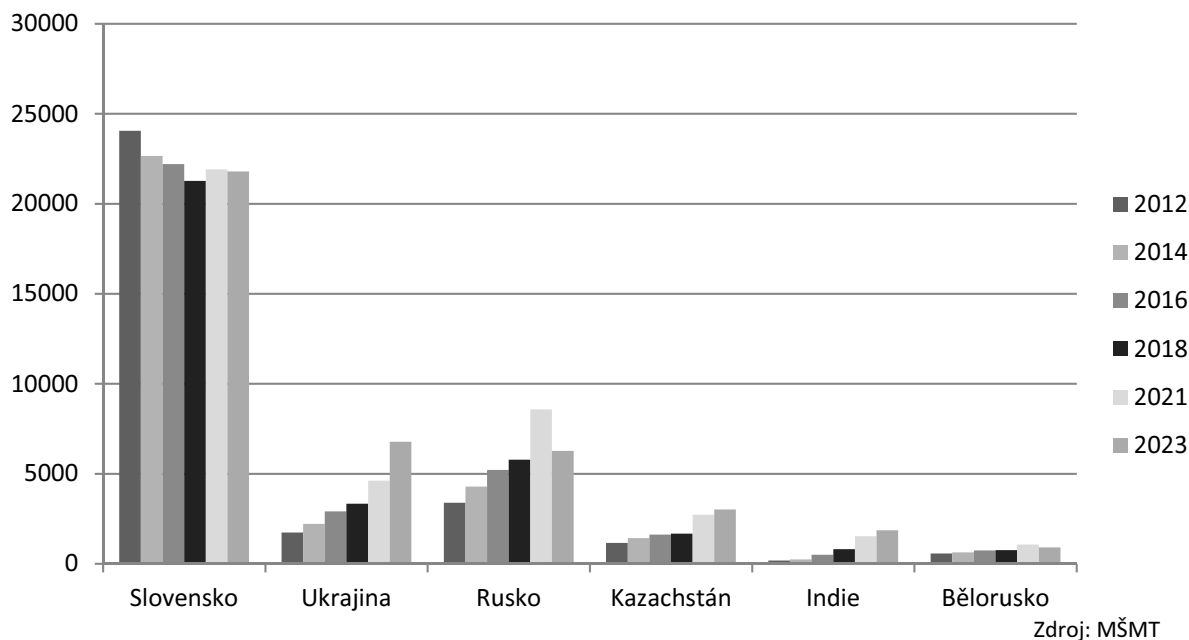
Během uplynulého desetiletého období byl u cizinců studujících na vysokých školách v ČR patrný celkem dynamický vývoj. V roce 2013 dosahoval jejich počet jen o málo více než 40 tisíc (40 836), o dva roky později se však již přehoupl přes 42 tisíc a rostoucí trend pokračoval i v dalších letech až do roku 2023, kdy dosáhl prozatímního maxima, zmíněných 55 493 osob. Ve srovnání s rokem 2013 tak v loňském roce studovalo na českých vysokých školách o zhruba 14,7 tisíc zahraničních studentů více, což představuje zvýšení o více než jednu třetinu (o 35,9 %).

Nadpoloviční většinu, 55,4 %, z celkového počtu cizinců-studentů vysokých škol, tvořily v roce 2023 ženy. Jejich podíl se však od roku 2013 snížil o 0,8 p. b.

Počty zahraničních studentů-občanů zemí EU rostly do roku 2011, poté do roku 2015 meziročně klesaly, přičemž v letech 2016–2017 relativně stagnovaly. Od roku 2018 do roku 2021 pak pokračoval klesající trend, který se obrátil v roce 2022. Oproti tomu počty studentů-cizinců ze třetích zemí rostly po celé sledované období. Na poklesu počtu cizinců ze zemí EU mezi roky 2018 a 2020 se významnou měrou podílel úbytek nových studentů ze Slovenska.

Z hlediska zastoupení zahraničních studentů podle státního občanství dominují mezi cizinci-studenty vysokých škol u nás stále občané Slovenska, jejichž počet dosáhl v roce 2023 celkem 21 798 osob. Počty studentů z dalších členských zemí EU nedosahují ani tisíce osob. Mezi cizinci-studenty vysokých škol z třetích zemí převažovali v roce 2023 občané Ukrajiny (6 780), kteří nahradili na dříve na prvním místě občany Ruska (6 272). Dále následovali občané Kazachstánu (3 017), Indie (1 863) a Běloruska (908). Podíl občanů výše uvedených států činil dohromady 63,6 % z celkového počtu studentů-cizinců ze třetích zemí.

Graf 7: Cizinci-studenti vysokých škol podle vybraných státních občanství a akademického roku

Z výše uvedeného grafu je patrné, že zatímco počty slovenských studentů v posledních letech (od roku 2012 klesaly a po mírném zvýšení v roce 2021 relativně stagnují, počty studentů přicházejících z Ukrajiny, Kazachstánu a Indie kontinuálně rostly.

Drtivá většina zahraničních studentů studuje v ČR na veřejných vysokých školách. V roce 2023 studovalo na některé z českých veřejných vysokých škol celkem 47 137 zahraničních studentů, což představovalo 90,0 % z jejich celkového počtu. Nejvíce (8 893) zahraničních studentů studovalo na veřejných vysokých školách v oboru Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky (9 168), následovaly obory Obchod, administrativa a právo (8 972) a Informační a telekomunikační technologie (7 632). Nejvyšší procentní zastoupení z celkového počtu všech studujících měli na veřejných školách cizinci v oboru Informační a komunikační technologie, kde jejich podíl dosáhl v roce 2023 32,5 %. Vyššího procentního zastoupení dosáhli zahraniční studenti rovněž v oborech Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky (22,8 %) a Přírodní vědy, matematika a statistika (22,7 %). Podíváme-li se na cizince-studenty soukromých vysokých škol v ČR, je vidět, že nejvíce zahraničních studentů studovalo v oborech Obchod, administrativa a právo (2 910 v roce 2023) a Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy (1 207). Nejvyšších podílů z celkového počtu studujících na soukromých vysokých školách pak dosahovali cizinci v oborech Technika, výroba a stavebnictví (78,8 %). S odstupem následují Informační a komunikační technologie (33,3 %), Umění a humanitní vědy (31,1 %) a Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy (30,9 %).

Nejvíce cizinců, 27 791 z celkového počtu 55 493 cizinců studujících na vysokých školách v ČR, studovalo v roce 2023 prezenční formu studia v bakalářském studijním programu. Naopak nejméně cizinců (4) bylo evidováno v distanční a kombinované formě studia, v magisterském studijním programu.

Celkem 10 052 neboli 18,1 % z celkového počtu zahraničních studentů vysokých škol v ČR připadalo v roce 2023 na samoplátce. V porovnání s rokem 2013 se jejich počet navýšil o 5 421 osob, přičemž podíl samoplátců vzrostl o 4,8 p. b. Nejvyšší počty zahraničních studentů platících za studium na vysoké škole u nás byly v roce 2023 zaznamenány v případě občanů Indie (1 028, tj. 55,2 % z celkového počtu indických studentů vysokých škol u nás), Itálie (600 osob, neboli 71,3 %) a Německa (554 osob, čili 68,4 %). Oproti tomu nejnižší podíl samoplátců připadá na občany Slovenska, kde v roce 2023 dosáhl pouze 0,9 % z celkového počtu Slováků studujících vysokou školu v ČR.

Z regionálního pohledu odpovídá zastoupení zahraničních studentů úměrně velikosti měst a počtu vysokých škol, které jsou na jeho území koncentrovány. Nejvíce zahraničních studentů tak bylo v roce 2023 registrováno v Praze, kde studovalo celkem 27 660 (49,8 %) z celkového počtu cizinců-studentů vysokých škol. Následovalo Brno s 14 945 (26,9 %) zahraničními studenty. Na dalších místech žebříčku se pak s odstupem umístily Olomouc (2 672 osob, tj. 4,8 % z celkového počtu zahraničních studentů VŠ), Ostrava (2 307 osob, čili 4,2 %), Plzeň (1 428, čili 2,6 %) a Hradec Králové (1 427, čili 2,6 %).

Seznam použitých zkratk

KKOV = Klasifikace kmenových oborů vzdělání

MPO = Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV = Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠMT = Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

ŘSCP = Ředitelství služby cizinecké policie

ÚP = Úřad práce

p. b. = procentní body